

Diàleg

D. Sam Abrams

“U Jaume Cabré

na de les tasques més decisives o essencials que esperen a tot escriptor és la tasca de conèixer en profunditat i *in extenso* la seva pròpia tradició literària. A mesura que l'escriptor va adquirint aquest coneixement panoràmic i exhaustiu de la seva literatura, va triant els seus autors i va confegint, paral·lelament, la seva tradició particular o individual. És només en relació a la tradició total i, després, a la tradició parcial que correspon a la seva lliure elecció, que l'escriptor podrà definir-se i identificar els seus objectius”.

Aquesta afirmació l'he extreta del començament del pròleg que Sam Abrams va escriure per presentar la seva pròpia antologia de poesia en llengua anglesa *Poesia anglesa i nord-americana contemporània* (Ed. 62). Aquesta afirmació denota el posicionament intel·lectual, espiritual i artístic d'Abrams: la seva tasca primària com a escriptor és conèixer la pròpia tradició literària. En aquesta línia, perquè en compregueu l'actitud de fons, és aquella confessió seva que, quan me la va fer ja fa uns anys, em va sorprendre: “Ara que he llegit tot Shakespeare, ja estic a punt per visitar Stratford. No hauria gosat fer-ho abans”.

Faig aquesta breu introducció per recordar-me, per recordar-nos, que Sam Abrams és nord-americà i poeta en llengua anglesa.

“Esperem que la nostra antologia, d'una manera modesta, pugui servir d'estímul o enriquiment per a la poesia catalana actual”.

Una altra vegada el Sam Abrams total. És una altra cita del mateix pròleg que reflecteix l'altra cara de la personalitat de l'*homme de lettres* que és Abrams: el servei a i l'interès per la literatura catalana. La literatura en llengua anglesa, la literatura en llengua catalana són dos dels centres d'interès fonamentals en Abrams. En definitiva, però, el centre únic, global i total és la literatura en general i la poesia en particular. Ja sigui llegida, cantada, editada, traduïda, rescatada, antologada, prologada o escrita.

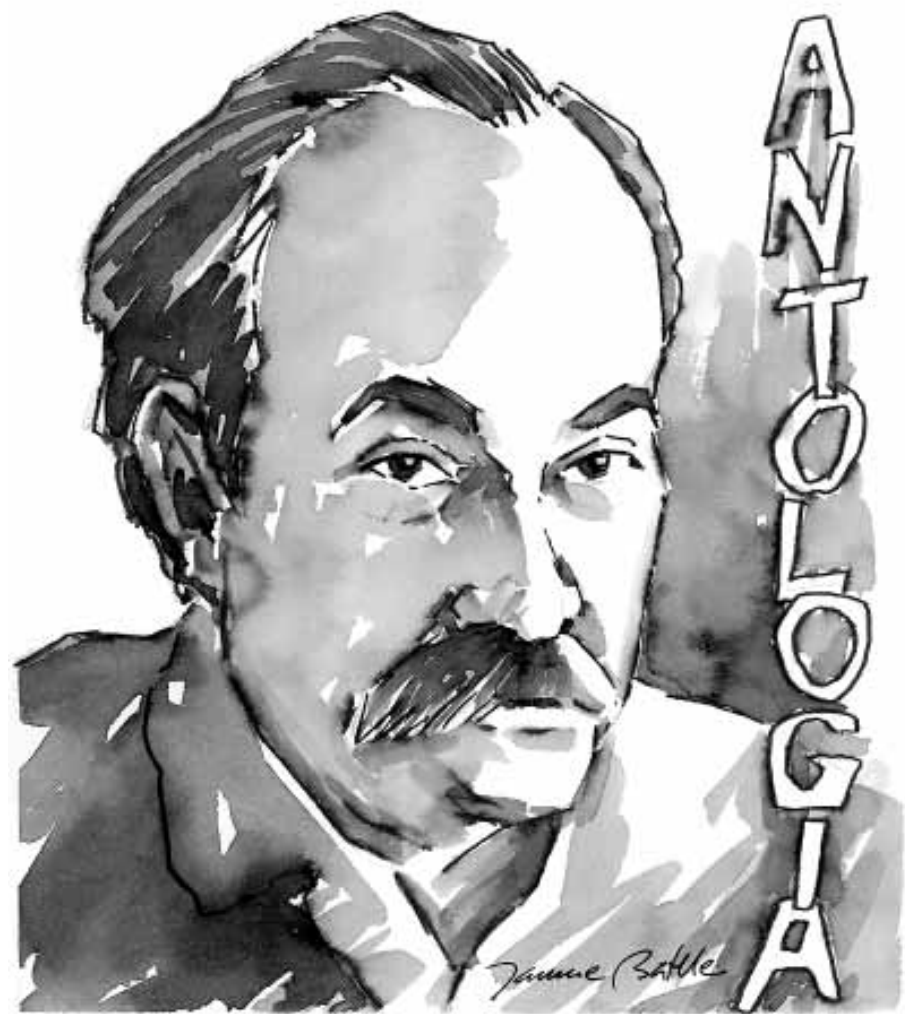
De vegades, Abrams, que no para de furgar en la creació literària en català, fa descobriments que abasten noves visions. Per exemple, en la singular antologia *Tenebra blanca (Antologia dels poemes en prosa de la literatura catalana contemporània)* (Proa, 2001). En aquesta antologia o en la que va fer sobre la poesia amorosa de Joan Margarit, *Poesia amorosa completa (1980-2000)* (Proa, 2001), Abrams escriu veritables joiells de teoria i de crítica literària com qui no vol la cosa. (Per cert, quan es decidirà a publicar els seus pròlegs com un tot unitari?)

En aquesta línia de donar noves visi-

ons de les coses, fa poc va publicar *Cants espirituals catalans* (Fundació Joan Maragall, 2001) on posava en relació i antologava els poemes amb aquest títol d'Ausiàs March, Joan Maragall, Josep Palau i Fabre, Blai Bonet, Antoni Ferrer i Perales i David Jou. El primer que vaig fer, en estudiar l'índex, va ser anar corrents a la pàgina 33 perquè era la primera vegada que sentia parlar d'Antoni Ferrer i Perales. Em va rebre la següent afirmació contundent d'Abrams: “La literatura catalana és una literatura de grans luxes, i potser el luxe més gran que es permet és el de l'automutilació; és a dir, es permet el luxe d'ignorar, en nom d'un centralisme carregat de prejudicis i ineficàcia, les grans aportaci-

de secundària. I es va trobar que, quan els amables hostes li parlaven, els entenien, però que quan parlaven entre ells, no en pescava res. Va passar un temps prudencial –era tímid– fins que no es va atrevir a preguntar què passava. Si no ho tinc mal entès, va ser la primera vegada que va sentir parlar de la llengua catalana. Es va indignar tant amb el fet que des de sempre, a tot arreu, li haguessin ocultat l'existència d'aquesta llengua, que es va posar a estudiar-la amb passió, fins al punt que al cap de pocs mesos ja s'entenia en català amb els seus hostes i començava a devorar llibres en català.

Un dia, Abrams va decidir quedar-se a viure a Catalunya. Quan el vaig conèi-

JAUME BATLLE

ons literàries que es fan des de la perifèria de la comunitat lingüística, com ara les Illes o el País Valencià. És així fins al punt que potser la contribució més sofisticada i ambiciosa que s'ha fet a la tradició dels cants espirituals del segle XX ha passat pràcticament inadvertida, perquè és obra d'un poeta valencià”. I jo que vaig fer glups.

Abrams va néixer a Beckley, Virgínia de l'Oest, ara fa cinquanta anys. Quan tenia disset o divuit anys va venir a Europa, com a hoste d'una família normal i corrent barcelonina, amb la intenció d'aprofundir més en el coneixement de l'espanyol que havia començat a aprendre en els seus estudis

xer, i feia relativament poc de tot això, em semblava que era una broma, que assegurés que era americà. És allò que dèiem: de tant en tant he de fer l'esforç de situar-me: és americà, és escriptor en llengua anglesa. Per més que pel parlar el facis nascut al Vallès.

Als vint-i-quatre anys Abrams es va estrenar com a estudiós: va tenir cura de l'edició de les *Obres completes de Santiago Rusiñol* (Selecta 1976), una manera força espectacular de començar. Abrams es va llicenciar en filologia hispànica en l'especialitat de literatura catalana, castellana i galaico-portuguesa. D'aleshores ençà, ha iniciat un llarg trajecte per la literatura universal, ca-

talana i en llengua anglesa. Ha fet antologies d'autors anglesos, nord-americans, catalans. Ha traduït poetes catalans i galles a l'anglès (Bartra, Manent, Garcés, Parcerisas, Comadira, Teixidor, Abelló, Palau i Fabre, Piera, Pimentel...); ha prologat i editat obra anglesa en català (Hawthorne, Scott Fitzgerald, John Millington Synge, Henry James, Thornton Wilder) i s'ha preocupat d'editar i de vegades recuperar autors catalans. No voldria treure mèrits a qui també els escaigui, però les espectaculars resurreccions poètiques de Màrius Sampere i de Bartomeu Fiol i la recuperació feliç de l'obra poètica de Lluís Solà, deuen molt a la tenacitat i l'olfacte de Sam Abrams. Al mateix temps, el nostre *homme de lettres* ha sabut aglutinar els poetes més joves ajudant-los a concretar l'orgull de ser poetes sense abaixar cap llistó. I per predicar-ho, no dubta a recórrer els Països Catalans com a jurat, com a conferenciant, com a rapsode, com a organitzador, com a estudiós, com a poeta, com a públic.

La literatura catalana per a Abrams s'ha convertit en una passió. I si no, repasseu els retrets, gairebé mai desafinats, amb els quals fustiga actituds que considera criticables, sobretot les relacionades amb l'estretor de mires i les ignoràncies culpables d'estudiosos, professors, periodistes, agents culturals, polítics o creadors.

Atesa la proximitat que per a Abrams té la literatura catalana és lògic que, quan ha triat de publicar els seus propis poemes, ho hagi fet en una edició bilingüe. Sam Abrams, cal dir-ho tot, és un poeta desesperadament lent (des del meu punt de vista) a l'hora de concretar l'edició dels seus poemes. El seu primer llibre, *Calculations...* (Proa, 1997) va ser una sorpresa per a molts, perquè era lícit pensar que el vessant creador d'Abrams se cenyia a la traducció.

Calculations... és un gran llibre de poemes on podem veure perles com aquesta que parla dels litxis, aquelles fruites de polpa tova recoberta per una closca dura però fàcil de trencar. (Traducció de Francesc Parcerisas):

*Se'ns assemblen tant:
la closca fràgil,
l'abric de punxes,
per protegir la carn
tendra i fragant
dels cops cruels
i les mans àvides.*

En aquest “Se'ns assemblen tant” hi ha el secret..., vaja, un dels mil secrets de la poesia d'Abrams: El poeta mira el món amb mans i ulls assedegats. I qualsevol aspecte: una flor, el gest congelat d'una estàtua, la mirada d'un nen a sa mare, la manera de ser d'una fruita, el fa saltar de l'aparença immediata cap al món de les realitats sentides i profundes.

Demà és notícia la presentació del seu llibre de poemes *Into Footnotes All Their Lust (Tot el desig a peu de plana)* (Proa, 2003) a l'auditori de Fundació Enciclopèdia Catalana. M'he permès d'escriure aquest article com a homenatge a un home que té, entre d'altres, un amor absorbent cap a la literatura universal, la seva, cap a la literatura anglosaxona, la seva, i cap a la literatura catalana, afortunadament, també la seva.